

Revista de limbă macedoneană «Македонски јазик» a început să apară în anul 1950, ca buletin al catedrei de limbi sud-slave, de la Facultatea de filozofie din Скопје. Pînă în 1954, cînd editarea ei a trecut în seama Institutului pentru limba macedoneană, au apărut cîte zece numere anuale. De la această dată apar mai întîi cîte două numere pe an, separate dar paginate în continuare, (1954, 1955, 1956 și 1957), apoi reunite într-un singur volum (1958, 1959). Pentru anii 1960 și 1961 a apărut un singur volum de 240 pagini¹.

Încă de la începutul apariției, revista și-a propus să contribuie la rezolvarea celor mai importante sarcini impuse de dezvoltarea limbii literare macedonene, rezumate astfel în prefața primului număr:

«1. Să se elaboreze în timp cît mai scurt, pe baze științifice solide, gramatica limbii noastre literare.

2. Să fie alcătuit un dicționar al limbii macedonene și, în acest sens, să se depună eforturi pentru stabilirea terminologiei în toate domeniile.

3. Să se ducă o luptă constantă pentru puritatea limbii noastre în literatură, presă, radio, teatru etc.»².

La îndeplinirea acestor obiective, «Македонски јазик» a contribuit din plin prin tratarea (aproape în exclusivitate în primii ani de apariție) a numeroase probleme referitoare la structura gramaticală a limbii macedonene, prin publicarea cu regularitate de contribuții lexicale și discuții privind diferitele aspecte ale predării limbii în școli și ale folosirii ei practice (în presă, radio, teatru etc.). Dar tematica revistei nu s-a limitat la atât. În cele peste 350 de articole ce au fost publicate pînă în prezent³, un loc din ce în ce mai important începe să-l ocupe și tratarea problemelor legate de istoria limbii⁴, dialectologie⁵, slavistică comparată⁶, balcanologie etc. Multe dintre aceste lucrări, prin tematica lor sau prin materialul faptic, privesc într-o bună măsură și limba română. E cazul să amintim, pe lingă glosarele în care găsim adesea cîte un corespondent românesc prețios (de ex. *altica*, *cujka*, *brndza* etc.), și celelalte lucrări care prezintă structura limbii macedonene în general, dat fiind faptul că, mai ales în sintaxă și fonetică, sînt numeroase paralelisme romîno (aromîno) — macedonene. Situația e lesne de înțeles, dacă se ține seama că la baza limbii literare macedonene stau graiurile centrale, adică tocmai acelea care s-au aflat o perioadă îndelungată (și se află și azi) într-un strîns contact cu dialectul aromîn⁷.

Ultimele două volume din «Македонски јазик», X (1959) și XI—XIII (1960/61) — cuprind studii cu o tematică variată — limbă macedoneană contemporană, accentologie, dialectologie, balcanistică etc. Printre acestea un loc deosebit îl ocupă cercetările dialectale, care formează aproape o treime din numărul total al articolelor.

Lucrarea lui Traiko Stamatovski, *Од лексиката на тетовскиот говор* [Din lexicul graiului din Tetovo], X, p. 79—106, prezintă o parte din fondul lexical al graiului din Tetovo suplinind prin aceasta o lacună simțită de mult în cercetarea acestui grai. Materialul a fost cules pe teren de autorul însuși, cu ocazia celor trei deplasări efectuate în 1949, 1956 și 1959, și este împărțit în douăzeci de grupe tematice, pornindu-se de la chestionarul pentru lexic propus de M. Pavlović. La începutul lucrării, autorul indică bibliografia principalelor lucrări asupra acestui grai și face unele considerații în legătură cu lexicul. El arată că graiul din Tetovo se leagă cu dialectele macedonene apusene și că din el lipsesc grecismele, în timp ce în orașe se întrebuintează o seamă de turcisme. La sfîrșit, într-un capitol aparte, sînt grupate cuvintele considerate de autor ca fiind mai caracteristice pentru acest grai.

Tot în volumul X, p. 107—154, se află studiul *Реканскиот говор* [Graiul din Reka], publicat de Ariton Popovski. Autorul prezintă succint cele mai importante trăsături fonetice

¹ Sub tipar se află volumul care cuprinde referatele pentru congresul slavistilor de la Sofia.

² Vezi «Македонски јазик», an. I, nr. 1, 1950, p. 1.

³ Vezi bibliografia publicată în «Македонски јазик», X, 1—2, Скопје, 1959, p. 159—196 (Titlurile lucrărilor sînt însoțite de scurte rezumate).

⁴ Vezi, de ex., Blaže Koneski, *Еден охридски текст од 19 век*, II, 5 (1951), *Акцентите на еден текст од почетокот на 16 век*, V, 1 (1954), B. Markov, *Именските наставки — ин и -јанин*, VII, 1 (1956), M. D. Petruševski, *За ђ и уште некои црти на охридскиот говор од XV век*, VI, 2 (1955), H. Polenaković, *Од кој век е Писмото од Крушово*, IV, 10 (1953), *Еден ракопис од XV век*, VI, 1 (1955) etc.

⁵ Vezi B. Vidoeski în «Македонски јазик», II, 9—10 (1951), III, 3—6 (1952), IV, 5—9 (1953), V, 1—2 (1954), VI, 2 (1955), VIII, 1 (1957) și IX, 1—2 (1958), M. D. Petruševski, II, 3—4 (1951), III, 8—9 (1952); T. Stamatov, VI, 1—2 (1955), Ariton Popovski, X, 1—2 (1959) etc.

⁶ Vezi, de pildă, Z. Goljeb, *За некои сличности меѓу полските и македонските говори*, VIII, 2 (1957).

⁷ Asupra elementului aromîn în limba literară macedoneană a atras atenția Goljeb în articolul *Неколку белешки врз историјата на македонскиот јазик*, «Македонски јазик», IX, 1—2 (1958), p. 1—15.